

Zpravodaj

Ročník 5 - č. 4/2019

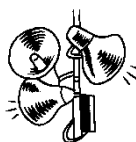

Vážení spoluobčané,

Věřím, že tak jako naším obcím, tak i vám, jejich občanům, se mnohé v tomto roce vydařilo a případné překážky byly zdołány k Vaší spokojenosti. Klíč k vyřešení zdánlivě neřešitelných úkolů spočívá velmi často v mezilidských vztazích, komunikaci, ochotě se dohodnout či najít společný kompromis. Úspěch je potom neziřídka založen na hledání toho lepšího v nás, zejména v oblasti aktivit, směřovaných ku prospěchu takových společenství, jakými jsou naše obce. Do nového roku si proto přejme vždy najít dostatek sil, odvahy i trpělivosti s každou, byť sebemenší životní výzvou. Přejme si, abychom se každý den dokázali alespoň na malou chvíli zastavit a zjistit jaké to je, když nikam nespěcháme. Občas stačí málo, třeba jen zkusit vnímat pohodu a krásu, kterou pro hektický způsob života často přehlížíme a prožít radost z každé hezké chvíle s našimi nejbližšími.

Všem spoluobčanům bych chtěl závěrem popřát příjemné prožití vánočních svátků, které budou naplněné radostí, štěstím, vnitřní harmonií a pohodou. Ať se vám v roce 2020 daří k Vaší spokojenosti. Závěrem vám mohu slíbit jménem svým, ale i jménem zastupitelů, že uděláme to nejlepší, abychom vám mohli být nápomocni.

Josef Kaše - starosta

Zastupitelstvo obce na svém posledním zasedání dne 16.12.2019 mimo jiné stanovilo cenu vodného pro rok 2020 ve výši 40,-Kč za 1m³ včetně DPH. V našem zpravodaji jsem již informoval o tom, že od 1.1.2020 se

provozovatelem vodovodu stává ve všech našich obcích Obec Oleška jako vlastník vodovodní infrastruktury. Dosud tak bylo činěno pouze v obcích Oleška a Brník. Nyní tak bude i v Krymlově, Bulánce i Králce. Dojde tedy ke sjednocení provozovatele pod hlavičkou obce. Vodné bude všem fakturováno čtvrtletně a první faktura tedy dojde do domácností v měsíci dubnu 2020. Koncem roku budou provedeny mimořádné odečty a bude Vám doručena nová smlouva o dodávce vody.

Do vodovodního systému se dlouho neinvestovalo a nyní to chceme napravit. Bylo zadáno vyhotovení plánu obnovy vodovodní infrastruktury, který bude dodán začátkem ledna a bude snaha jeho závěry každoročně naplňovat tak, aby se stávající stav zásadně napravit. Již v letošním roce bylo provedeno obcí několik investic, které by měly zejména zamezit dosavadním značným ztrátám vody. V tomto směru se chce i nadále pokračovat. V rámci posílení soběstačnosti v dodávce vody bude obnoven vrt v Bukovici a v budoucnu dojde i k propojení naší soustavy s vodovodem z Kutnohorska. Vody by tedy mělo být dost i v době, kdy se hovoří o jejím nedostatku a nutnosti s jejím šetřením.

To vše s sebou nese i zvýšení nákladů. Pro loňský rok 2019 kdy jsme odmítli všechny cenové návrhy bývalého provozovatele VODOS Kolín a o ceně vodného, musel rozhodnout až soudní znalec a rozhodce. Ten stanovil cenu naší vody ve výši 38,-Kč bez DPH za 1m³ do konce roku 2019 a tuto cenu jsme museli respektovat. Rozdíl ceny vodného za celý rok 2019 oproti roku 2018 pro občany dotuje obec. Jelikož toto není dlouhodobě možné a za situace, kdy dochází ke zvyšování úrovně cen všech položek, které stanovují cenu vodného, kdy se zvyšuje cena nakupované vody, při nutnosti dalších investic, musíme i my nyní přistoupit ke zvýšení vodného ve stanovené výši 40,-Kč za 1m³, což je však stále pod celorepublikovým průměrem. Dobrou zprávou je, že od 1.5.2020 dojde k snížení DPH na úroveň 10% a od tohoto data se to příznivě projeví na vaší faktuře...

Doufáme, že rozhodnutí spravovat si vodu samostatně bylo správné a věříme, že dojde ke zlepšení stávajícího stavu. Do Nového roku 2020 Vám přeji pevné zdraví a hodně štěstí.

JUDr. Martin Vlasák, místostarosta obce

Skřítkova zahradní slavnost

Připravovali jsme se na ni pečlivě. Celou školku jsme si vyzdobili, zahrada ožila množstvím roztodivných, strašidelných i veselých dýňových výrobků.

Děti absolvovaly „Dýňový den“ včetně pečení sladkých dobrůtek.

Paní kuchařky tomuto dni přizpůsobily jídelníček, a tak si děti pochutnaly např. na pomazánce z pečené dýně a papriky, ochutnaly dýňovou polévku s jablky a jako hlavní chod bylo podáváno kuřecí maso s dýní hokaido. Odpolední svačinka v podobě cuketovo-dýňové buchty završila dýňové hody.

V 18 hodin se na zahradě naší školy začali scházet rodiče s dětmi a příznivci naší mateřské školy. Paní ředitelka všechny přivítala a zahájila zahradní slavnost.

Všichni se mohli zúčastnit probíhajících soutěží na několika stanovištích, prohlédnout si vystavené dýňové výtvary a ochutnat z nepřeberného množství dobrot, za něž děkujeme ochotným maminkám a p. kuchařkám.

Závěrem si každý zapálil svíčku ve své dýni a takto osvětlenou zahradou jsme slavnost ukončili.

A příště při jiné akci zase naviděnu.

Cvičení v Olešce

Jedním z nejčastějších předsevzetí, která si dáváme do nového roku, je více pohybu. K jeho naplnění Vám může pomoci cvičení pro ženy, které probíhá 3 x týdně v budově Mateřské školy v Olešce. Cvičíme v pondělí, středu a v pátek od 18 do 19 hodin. Poplatek je deset korun za jedno cvičení. Takto vybrané peníze věnujeme po dohodě s ředitelkou MŠ našim nejmenším..

Pro cvičení využíváme metodická DVD, takže se můžeme zaměřit na cvičení na velkých míčích, s overballem, s činkami či posilovací gumou. Další možností je zdravotní cvičení Pilates nebo posilování a protažení celého těla. K dispozici máme asi 30 DVD určených pro cvičení.

Přijďte mezi nás, rádi Vás uvítáme.

Soňa Vedralová

Zamykání studánky

Po svačince jsme se teple oblékli a vydali do lesa Mršince. Chodíme sem rádi a často.

Tentokrát nás čekala milá povinnost – zkontrolovat studánku a její okolí, před zimou se s ní rozloučit a symbolicky ji uzamknout kouzelným klíčem.

Když jsme dorazili na místo, zjistili jsme, že vodníček studánku dobře hlídá a vše je v pořádku.

Děti studánce zaspívaly a zarecitovaly a popřály, aby nikdy nevyschla, měla stále čistou vodu a lesní zvířátka k ní ráda chodila. Slíbili jsme, že ji navštívíme ještě v zimě, kdy myslíme na zvířátka s dobrůtkami a přijdeme jim ozdobit jejich vánoční stromček.

Jsme moc rádi a těší nás, že se naše školka nachází v příjemném prostředí a do lesa to nemáme daleko. Ne každý to štěstí má...

Slavnost stromů

S podzimem a postupným zkracováním dnů, jež je předzvěstí blížící se zimy, se již tradičně pojí i lampiónové průvody. Obraz barevných a veselých lampiónů rozzařených malými světélky, jimiž děti svítí na cestu, je nám dobře znám. Letos ovšem Mateřská škola Oleška ve spolupráci s Obecním úřadem Oleška přichystali dětem daleko dobrodružnější program. Akce tematicky souvisela i s činnostmi jímž se děti věnovaly v rámci docházky do školky a nesla název Slavnost stromů.

Všichni jsme se společně sešli 23.října odpoledne na zahájení na zahradě školky, kde účastníci obdrželi tajenku k vyplnění a byli rozděleny do menších skupin, ve kterých se vydali se po nově zbudované stezce na Bulánku. Po cestě na jednotlivých stanovištích plnili nejrůznější úkoly za jejichž splnění postupně odkrývali hádanku v tajence za dohledu a pomoci zaměstnanců a přátel školky.

Ještě v Olešce za mostem jsme si tak mohli procvičit poznávání a přiřazování listů k jednotlivým stromům, na samotné stezce pak děti měly za úkol spojit jednotlivé osoby s vybavením složek IZS, poznávat po hmatu různé předměty v nádobách, s panem myslivcem pojmenovat lesní zvířata a na konci stezky poznat figurky dalších zvířat včetně pátrání po vycpaných zvířátkách ukrytých v korunách stromů nebo trávě – toto zakončení spolu se zapadajícím sluncem a nastávající tmou bylo pro mnoho dětí skoro až stezkou odvahy :)

Konec stezky, hřiště a Bulánka už znamenaly jediné – cíl a pro všechny zúčastněné připravené občerstvení z kuchyně olešecké školky a také od rodičů, kteří připravili a napekli mnoho dalších dobrot. Dospělí se zahřáli teplými nápoji a děti si vyzvedli pamětní list osobně podepsaný panem starostou.

Venku se mezitím už definitivně setmělo a děti si mohly rozsvítit připravené lampiony s nimiž jsme se vydali na zpáteční cestu do Olešky. Neosvětlená stezka, mlha, svítící lampiony a zástup nadšených dětí vytvořily magicky krásnou atmosféru tohoto říjnového podzimního podvečeru

Pavla Jozífová

Olešecký nohejbal

Olešečtí nohejbalisté se rozloučili s letošní sezónou velmi důstojně. V listopadu v místní hospůdce si zorganizovali slavnost ukončení sezóny za rok 2019. K tanci i poslechu jim vyhrávala hudba Radka Knápka a samozřejmě nechyběl ani tradiční guláš, za který patří zvláštní poděkování paní Barabášové, která je autorkou tohoto menu. Starosta obce se rovněž zúčastnil a daroval místnímu týmu originál sako a nezbytný míč.

Děkuji všem hráčům, kteří se poctivě, celý rok zapojovali do tréninků i zápasů. Dík patří i Milanu Procházkovi za vzornou údržbu hřiště. Děkuji všem, kdo se podíleli na organizaci závěrečného posezení a zároveň Vám všem přeji klidné prožití vánočních svátků, hodně zdraví, štěstí, klidu a spokojenosti v novém roce.

Sportu zdar

Josef Křelina

Rozsvěcení stromečku - Bulánka

Stalo se tradicí, že první adventní neděli se scházíme u nazdobeného stromečku. Navzdory počasí, které nám bohužel nepřálo (opět foukal vítr), se nás sešlo celkem dost. Zastupitelé naší obce Martina Volavková a Lukáš Havránek nás přivítali a po krátkém, ale velmi milém a hezkém projevu, se rozsvítil stromeček. Letos nás navštívil Mikuláš spolu s čertem a přinesli koš plný balíčků pro hodné děti. A že jich bylo. Říkaly básničky a slibovaly hory i s horákama jen, aby si je čert nevzal. I pár slziček teklo, ale jen co čert s Mikulášem odešel už bylo vše zapomenuto. Dychtivě rozbalovaly balíčky a s rozzařenýma očkami pobíhaly okolo, aby se zahřály. Nám dospělým pomáhal k zahřátí svařák nebo grog a čaj. Jako vždy bylo spoustu dobrůtek k zakousnutí, za což patří dík všem co tyto dobroty přinesli. Když už jsme u těch dávk, dovolím si připojit ještě jedno velké poděkování a to všem lidičkám, kteří se v letošním roce podíleli na akcích u nás na Bulánce. Přeji vám všem krásné a požehnané Vánoce.

Monika Havránková

Rozsvěcení vánočního stromu v Olešce

Rok 2019 utekl jako voda a stejně jako každý rok, tak i letos první adventní neděli se u nás v Olešce rozsvěcel vánoční stromeček.

Již od 15h bylo pro děti v mateřské školce připraveno loutkové divadélko od divadelní společnosti pana Janečka. Na pohádku o Budulínkovi se přišlo podívat 20 dětí včetně jejich rodičů. Poté jsme se všichni shromáždili u vánočního stromečku, kde bylo připraveno pohoštění od místních kuchařek, punč a čaj pro děti. Po krátkém úvodu pan starosta Kaše rozsvítil stromeček. Vánoční duch na nás dýchl z koled, které byly zazpívány dětmi z mateřské školy a dětského souboru Bambini di Oleška pod vedením pana Čiháka. Po skončení programu jsme se všichni vydali domů a cestou si prohlíželi krásnou vánoční výzdobu na domech. P. S. Všem přeji klidné a pohodové prožití vánočních svátků a hodně zdraví do roku 2020.

L. Zoubková ml.

Setkání rodáků Krymlova

„Musíš být pyšný na svůj domov. Jsme, odkud pocházíme. Jinak bychom byli ztraceni.“ — Morgan Matsonová

Domov. Pouhých pět písmen vystihujících nespočet emocí a vzpomínek. Místo, kam se vracíme, které milujeme. Prostředí, které utváří naši osobnost, stejně jako naše osobnost utváří domov. Tento domov nám nebyl jen dán, je to místo, pro které jednoduše máme slabost.

S nadšením jsem proto sledovala počínání rodáků a přátel Krymlova, kteří se rozhodli uspořádat společný sraz. Na místě je zde vypíchnout jméno Jirky Holuba, dobré duše bez které by Krymlov nebyl Krymlovem. Nutno říci, že akce SRAZ byla organizačně náročná, nicméně však velmi příjemná a úspěšná z pohledu účastníka. Pozvednuta byla na vyšší úroveň i díky přednášce profesionálního historika pana Jana Psoty. Tomuto sečtělému muži Krymlov učaroval a svým výkladem zaujal každého rodáka i přítele.

Fakty nabyté přednášce však předcházelo setkání v samém srdci Krymlova, a sice u kapličky. A již při této úvodní části srazu bylo zřejmé, že to lidé nepodcenili. Sešlo se nás přes 100, některé odhady se blížily až ke číslu 120 účastníků všech věkových kategorií. Ti všichni jsou rovněž zvětšeni fotografem Michalem Linhartem, jemuž patří upřímné poděkování. Tuto fotografii je možné vidět v prostorách krymlovské klubovny. Zde, v klubovně, je kromě zmíněné fotky ze současnosti umístěna i výstava dobových krymlovských fotek a archiválií, které byly místními zapůjčeny.

Celý sraz rodáků a přátel Krymlova velmi důstojně doplňovala hudební produkce rodiny Svobodových. O odpovědném přístupu muzikantů svědčí kromě mnoha hodin trénování i zkomponování vlastní autorské skladby společně s tvorbou textu!

Na samý závěr odpoledne v krymlovském kulturním domě vystoupil též Honza Vedral, který píše soukromou krymlovskou kroniku a považuje genealogii za své hobby. Tuto svou vášeň představil i ostatním, přičemž se dělil o zkušenosti a zmiňoval nástrahy, které čekají každého, kdo by do matrik a archivů ve snaze poznat vlastní předky, chtěl také proniknout.

Závěrem by byl hřích nezmínit, že báječnými aktéry celé akce byly také chlebíčky a věnečky z dílny rodaček Jarky Hrnčířkové (Šubotníkové) a Ivany Šubotníkové! Tito aktéři se náramně vyjímaly zejména při debatách všech, kteří přišli zavzpomínat na krymlovský domov a na lidi, kteří jej utvářeli a utváří nadále.

Děkuji, že jako rodačka se mám kam stále vracet!

Za Spolek Krymlováci Magdalena Piknerová Vlasáková

Předvánoční setkání seniorů

Stalo se již tradicí, že v předvánočním čase uskutečňujeme setkávání s dříve narozenými. Nejinak tomu bylo i 5. prosince letošního roku, kdy do sálu KD v Krymlově přišli lidé, kteří se chtěli potkat, popovídat, zavzpomínat K příjemnému odpoledni nám děti z MŠ zazpívaly koledy, potom předvedly své hudební vystoupení děti pod vedením pana Čiháka, nechyběla i přednáška městské policie a na závěr nám zahrála k tanci i poslechu hudba pana Mrázka. O občerstvení se nám postaraly paní kuchařky z MŠ z DD v Olešce.

Milé babičky a dědečkové, berte toto setkání, které jsme pro Vás připravili jako poděkování za Váš život, za práci, kterou jste vykonali, za děti, které jste vychovali. Vážíme si všeho, co jste ze svého života předali nám trochu mladším, nezapomněli jsme na Vás a ctíme Vás.

Přeji Vám hezké prožití svátků vánočních, hodně zdraví, klidu a spokojenosti v novém roce.

Magda Vlasáková

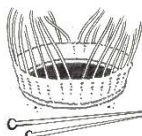
Mikulášská nadílka v Krymlově

Letos přišli čerti s Mikulášem a andílkem za dětmi do sálu KD v Krymlově. Již hodinu před začátkem se začaly netrpělivé děti shromažďovat a vyhlížet pekelníky. Když udeřila patřičná hodina přišel pekelný předvoj v podobě roztomilé čertice, která si s dětmi hrála, tancovala a zpívala. Potom již nastoupil spravedlivý Mikuláš s roztomilým andílkem a samozřejmě pekelný doprovod, v podobě šmrncovní čertice a dvou zkušených rozvážných čertů. Nadílka proběhla trochu se zatajeným dechem dětí, které ale přemohly své obavy a předvedly básničky, písničky a dokonce jeden odvážlivec předvedl rapování.

V příjemné atmosféře jsme se rozcházelí do svých domovů. Děti, které slíbily pekelníkům, že se ve všem polepší a rodiče s krásnou představou, jak dlouho tyto sliby vydrží.

Magda Vlasáková

Pletení z pedigu

Dne 10.12.2019 se konal kurz pletení zvonečků s pedigu.

Je to dobrý relax, popovídáme si a při tom pleteme. Pod vedením paní Ahnelové to zvládne snad každý. A aby taky ne, tato šikovná paní se může pyšnit tím, že její výrobky nesou certifikát – Regionální produkt Polabí.

Sešlo se nás docela dost a šlo nám to pěkně od ruky. Domů jsme si nesli dva vlastnoruční originální zvonečky. Některé to zaujalo natolik, že si zakoupily materiál a formu na zvoneček a budou v pletení pokračovat doma.

Monika Havránková

Mikulášská nadílka v Brníku

Dne 7. 12. 2019 se v obecním domečku Brník konala pod záštitou SDH Brník Mikulášská nadílka. Úderem 17. hod. se ve dveřích objevil Mikuláš v doprovodu andělů a čertů. V domečku na ně čekalo v očekávání plno dětí. Některé byly v doprovodu rodičů, či prarodičů. Postupně podle seznamu přicházely k Mikulášovi a přednesly připravené básničky nebo písničky. Některým i slíčka ukápla, ale vesměs byly všechny děti velmi statečné. Z celkového počtu 43 přihlášených dětí nakonec přišlo asi 35. Po skončení nadílky bylo pro dospělé zajištěno pohoštění a příjemné posezení.

Tímto bych chtěla poděkovat obci Oleška za příspěvek na balíčky pro děti, pí Urbanové za upečení výborné vánočky a vlastně všem, kdo tuto akci pomohli zorganizovat.

Milena Danešová

Historie vánočního cukroví a PF

Tradice vánočního cukroví sahá až do 16. století. S touto tradicí nepřišli Křesťané, ale Pohané a trvá až do dnes. Vzhledem k dřívějším zvykům se cukroví peklo hlavně proto, že díky své tajemné schopnosti chránilo rodinu, zvířata, ale i dům před temnými silami. Na vánoční cukroví se váže celá řada rituálů, mýtů a pověr.

Lidé se kdysi domnívali, že bylo vánoční cukroví mocné, proto si na něm dávali hodně záležet. Vykrajovali různá zvířátka, která symbolizovala zvířata ve chlévě, kolečka byla symbolem slunce a také z těsta tvarovali kuličky. Cukroví pak bylo věšeno na ovocné stromy, aby v příštím roce plodily ovoce, dále pak na domy, aby se v nich drželo štěstí a chlévy, aby zvířata prospívala. Zbýlé cukroví se pak rozdalo mezi příbuzné.

Dříve se ale peklo cukroví úplně jinak. Protože mnoho lidí bylo chudých, cukr a mouka pro nebyly spíše vzácností, proto první cukroví bylo tvořeno ze sušeného ovoce a s velkým množstvím medu. Med byl na Vánoce velice důležitou surovinou, hlavně na medové perníčky, které se u nás pekly už někdy ve 13. století, ale cukroví vyrobené z medu se peklo už mnohem dříve.

Kde se vlastně vzalo slavné novoroční PF...?

Novoročenky u nás zřejmě vznikly díky šlechtické lenosti!

Léta Páně 1827 si hrabě Karel Chotek z Vojnína a Chotkova uvědomil, že ho už prostě nebaví vždy na konci roku navštěvovat všechny své nespočetné známé a příbuzné, osobně jim potřást rukou a přát vše nejlepší do dalšího nového roku. Zároveň se, ale obával, že by mohl být ve vyšších společenských kruzích za nezdvoračka.

No a tu ho napadlo, jak by tuto zapeklitou situaci mohl jednoduchým, ale leč originálním způsobem vyřešit: U Josefa Berglera, tehdá vůbec prvního ředitele pražské kreslířské akademie, si hrabě Chotek z Vojnína a Chotkova nechal vyrobit gratulační lístky, které svým příbuzným a známým rozesílal poštou. Nu a tak vzniklo první české novoroční blahopřání.

Na přelomu 19. a 20. století český grafik a malíř Viktor Stretti vepsal na novoroční blahopřání dvě francouzská slova: "pour féliciter", v překladu "blahopřání k" a u nás již tradiční známá zkratka těchto slov. Nu a PF byla na světě. Zajímavé je, že tato dvě písmenka jsou naši specialitou, na novoročenkách z jiných zemí se zkratka neobjevuje.

Monika Havránková

Plánované akce

10.1.2020 v 15h v MŠ Oleška
Klaun Edy – zábavná show pro děti

10.2.2020 pondělí 17h knihovna v Olešce

U příležitosti výročí 200 let od narození paní Boženy Němcové pořádá knihovna v Olešce přednášku s prezentací paní Martiny Bittnerové

Pokusy o dobývání měděných rud u Kostelce a Chrástu

V předchozích Zpravodajích byla zařazena témata věnovaná dobývání různých stavebních a keramických surovin, či i uhlí v blízkém okolí, uváděné v historicko-geologických souvislostech. Bylo by možná škoda se nezmínit rovněž o pokusech dobývat „ušlechtilější“ surovinu, a to měděné rudy u Dolního Peklova u Kostelce n. Č. l. a bývalého hospodářského dvora Chrástu, mezi Krupou a Přistoupimi.

K nálezům měděné rudy v Peklově došlo mezi lety 1840 – 1850, u Chrástu pak v r. 1850. Následovalo krátké období dobývání na obou lokalitách v období od 1851 do 1866. Konkrétní rok ukončení důlních prací není na jednotlivých lokalitách dle dochovaných zpráv jednoznačný, spadá mezi léta 1864-66 s tím, že v r. 1867 probíhalo ještě přehrabování vytěžených hald a dohledávání zbytků rudy.

V Dolním Peklově lze místo po bývalé těžbě nalézt pár desítek metrů nad levým přítokem Jalového potoka, na malé planince, na které jsou postavené 2 rekreační chatky a přes kterou vede žlutá turistická cesta. Na okraji plácku, nad potokem, je pak dobře patrný listnatými stromy zarostlý odval po bývalé těžbě. Těžilo se poměrně rozsáhlou povrchovou dobývkou v kombinaci s krátkými průzkumnými štolami. Na jejím místě jsou postaveny zmíněné chaty.

Pozůstatky bývalé úklonné šachty Emanuel u Chrástu lze dodnes nalézt v údolí, na úpatí západního svahu, kousíček za hrází Chrásteckého rybníka. Ústí je částečně zasucené hlínou a mezi hustým porostem se špatně hledá. Šachta, připomínající spíše přípovrchovou dobývku, je v několika metrech zcela zaplavena vodou. Přítoky vody představovaly hlavní komplikace i při ražbě důlních děl a dobývání měděných rud v polovině 19. stol.

Měděné rudy se na obou lokalitách vyskytovaly převážně v podobě tzv. sekundárních minerálů, uhličitánů – zeleného malachitu a modrého azuritu, tvořících pecičky, vyplňující prasklinky a jako rozptýlený pigment mezi zrny mateční horniny (obr. 1). Tou je hrubozrnný arkózový pískovec (tj. obsahuje vedle křemene množství zrn načervenalých živců), či tmavě šedý tvrdý vrstevnatý jílovec (lupek).

Sekundární rudy mědi jsou snadno upravitelné, a to vyluhováním mědi do roztoku zředěnou kyselinou sírovou. Není třeba je pražit a hutnit jako tzv. primární, ve světě převážně dobývané rudy, tvořené sirníky (např. chalkopyritem či tetraedritem). Ze získaného výluhu je možno měď získat tzv. cementací. Postačí tímto roztokem smáčet železné piliny a měď se na nich vysráží. To si řada z nás může pamatovat ještě ze školy, z hodin chemie, či si může doma i vyzkoušet, pokud se do roztoku modré skalice na určitou dobu ponoří železný hřebík. Hlavním cílem zpracování měděných rud v Chrástu a pravděpodobně i v Peklově (zde to historické prameny nekonkretizují) však nebyla kovová měď, ale louhováním vzniklá modrá skalice (té době nazývaná modrý vitriol). Na venkově byl pro ni dobrý odbyt pro potřeby moření osiva a jako prostředku pro hubení škůdců. Uvádí se, že v Chrástu byla pro tyto účely součástí provozu i vlastní varna vitriolu (starý název pro kyselinu sírovou). Kromě toho byla rozdrčená pískovcová ruda plavena v kádích a získaný rmut s nahromaděným azurem a malachitem zasílán k výrobě barev. Na této práci se podle dobové zprávy podílelo 36 žen z Přistoupimi.

Polohy měděných rud však byly velmi nepravidelné, málo mocné a ruda, na tak malé objemové množství (kubatury) chudá. Zaznamenané obsahy 0,5-1% mědi v rudě by byly skvělé, pokud by se jednalo o ložisko se zásobami rudy v řádu milionů tun, resp. v současnosti spíše několik desítek milionů tun.

V Chrástu i Peklově lze odhadovat, že množství vytěžené a zpracované měděné rudy se pohybovalo maximálně v řádech stovek tun, což by odpovídalo výrobě měďnatých sloučenin v množství prvních desítek tun. To vedlo k brzkému ukončení místní těžby. V Chrástu k tomu přispěly i silné přítoky spodních vod do důlních děl, jak bylo již výše zmíněno.

Je však třeba podotknout, že původním cílem pokusných těžebních prací v Chrástu a Peklově bylo najít i stříbro, které se často s měděnými rudami vyskytuje a v nedaleké Stříbrné Skalici a Střimelcích bylo v minulých stoletích s přestávkami těženo. To se na Černokostecku a Českobrodsku nepodařilo, přestože v některých historických pramenech z let 1774-1783 se objevují zmínky o již vyrubaných stříbrných žilách, bohužel však bez jakýchkoli podrobností.

Je třeba ještě doplnit informaci, že v Peklově se ve vytěžených břidličnatých lupcích a uhelných jílovcích nacházely i nádherné otisky svrchokarbonských a spodopermských rostlin (tj. stáří kolem 300 mil. let) (obr. 2). Historicky zde bylo popsáno více než 45 rostlinných druhů, z toho 13 přesliček, 18 kapradin, 4 plavuně a 10 nahosemenných. I dnes je možno při troše štěstí úlomky s těmito otisky na místě bývalého odvalu nalézt.

Ukázky rud je možno si po domluvě prohlédnout u autora článku na níže uvedené adrese.

Miroslav Šedina Brník 34 miroslavsedina@yahoo.com

Koutek přírody

V této rubrice si na začátku připomínáme lidové pranostiky našich předků, podle nichž se více či méně řídili zejména zemědělci na vesnicích, sadaři, kteří byli základem výživy obyvatelstva jak na vesnicích, tak v městech.

V říjnu bez kožichu, v únoru v kožichu

Deště ku konci října měsíce, znamenají převelké krajice

Jaké počasí říjen má, takové i březen dá

Čím déle u nás vlaštovičky v říjnu prodlévají, tím déle pěkné a jasné dny potrvají

Listopadové sněžení nepoškodí osení

Když v listopadu hřmívá, úrodný rok bývá

V listopadu mnoho sněhu a vody-známka příští neúrody

Není-li prosinec studený, bývá příští rok hubený

Je-li prosinec blátivý, celý rok bude deštivý

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží

Ozdobí-li listopad květem štěpy, budou mřít starci i děti

Člověk zdravý, boháč pravý

Když krtek v listopadu ryje, budou na vánoce lézat komáři

Když na Ondřej sněží, sníh dlouho leží

Nemá-li roba v hubě fajfku, mele jazykem

Je-li mráz na prvního prosince, vyschne nejedna studnice

Na Štědrý den hvězdičky-ponesou vajíčka slepičky

Když na Štěpána silný vítr bouří, vlnář smutně oči mhouří

Kdo špek jí a slivovicu pije, toho ani pantokem nezabije

Ke konci roku vždy troch bilancujeme, dáváme si předsevzetí a také nemáme zapomínat na

ty co si mnohdy nemají jak pomoci s potravou, zejména v mrazech. Jedná se zejména o ptáčky zpěváčky, kteří neodletěli za potravou do teplých krajín.

Odletět musí ti ptáčkové, kteří se živí hmyzem. Typickým příkladem jsou vlaštovkovití (mouchy).

U nás, snad nejrozšířenější, zůstávají sýkorky a vrabci.

A jak se popisuje pozorování sýkorek, jsou sýkorky zvědavé. Ostatně jsou známi tím, že se

v Anglii naučily proklovat kartonová víčka láhví s mlékem, které mlékaři nechávali přede dveřmi domů. Smetana ustátá na povrchu je pro ně lahůdka, na rozdíl od samotného mléka stravitelná.

Je všeobecně známo, že sýkorky se v zimě sdružují do hejnek a informují se o zdroji potravy a nebezpečí, vzájemná spolupráce je výhodou pro všechny. Jejich nenápadné pípání nerozeznáme jako lidé, i hudebním sluchem, proto, že jsme asi nesnědli hada jako v pohádce.. Toto pípání obsahuje pro ně mnoho slov a to i všechny druhy, i modřinka s úhelníčkem.

Když už jsme u těch ptáčků, zpěváčků, pak je nutno si připomenout minulost, kdy se chytali jako

výživa. Říkalo se tomu čizba. Což byl lov drobných i větších ptáků na čihadle- místo pro chytání ptáků zřizované ptáčníky(čihari) zpravidla na holém kopci, uměle osázeném keři v podobě živého plotu do tvaru obdélníků.

V této ohradě s keři nesoucími na podzim bobule bylo místo na chytání ptáků, tzv. humenec, se síti v dřevěném rámu, kterou čihář, ukrytý v boudě, zatažením za provaz, sklopil. K přivábení ptáků do humence byli kolem v klíčkách rozmístění oslepeni volaví ptáci, brr hrůza.

V 19.století tento způsob lovu drobného ptactva zanikl. A to bylo dobře, dnes se tomu jak se lovili ptáčci nechce věřit, není-liž pravda. Protože drobní ptáčci (sýkorky, pěnkavy, čizci, strnadi, drozdi aj.) byli prodáváni na trhu jako zvěřina a těšili se velké oblibě. Tomu se dnes ani nechce věřit, vidíte, protože podle výkazů potravní daně snědlo se např. v roce 1845 až 33 444 ptáčků. Byli upravováni nejruznějším způsobem, často zapékání do buchty. Koncem 80-tých let devatenáctého století byla čizba zakázána.

Dnes jsme rádi, když nám ptáčci štěbetají jak v polích, tak u obydlí. A proto bychom je měli v zimních měsících krmit plody obsahující tuky- slunečnicové semínko, proso, konopí, mák, lněné či konopné semínko, drcená jádra vlašských a lískových ořechů.

Dlasci milují pecky třešní a višní, vrabci pšenici, stehlíci zase milují semena bodláků (ta si najdou na zahradě i sami) a to aby získali v mrazivých dnech co nejvíce energie.

Co však do krmítka nepatří jsou zbytky našich jídel a vhodné není ani suché pečivo. Krmení ptáků vodních raději volíme obilí, luštěninami, kukuřicí, malými kousky zeleniny či ovoce

a to raději tuzemského původu. Také granule vyráběné pro domácí drůbež, a pro krmení vodních ptáků v přírodě lze koupit i takové co plavou na vodě a hned se nepotopí.

Stejná situace je u naší, snad ještě, nejrozšířenější zvěře, tj. srnčí zvěř. Příkrmování zejména jaderným krmivem ovšem, bažantí zvěř zase pšenici. Zelené krmení v podobě řepky spíše škodí, mají-li zelenou rostlinu pak neberou suché seno.

K zamýšlení.... „Velké širé rodné lány, jak jste krásné na vše strany, od souvrati ku souvrati, jak vás dnes to slunko zlatí....“ = všeho moc škodí.

Přeji Vám hezké prožití Vánočních svátků 2019 s přáním aby se rok 2020 vydařil co nejlépe.

Číman

Zázrak se nekonal

Francouzský spisovatel Julien Green vypráví, že v mládí, přestože si hověl v požitcích a odsuzoval církev, existovalo něco zvláštního: čas od času zašel do kostela s nepřiznanou

touhou, aby se stal zázrak, který by jej rázem propustil na svobodu z jeho „vězení“. „Zázrak se nekonal,“ pokračuje Green ve své zprávě, „ale z dálky jsem vnímal jakousi zvláštní přítomnost.“

To, co vypráví Julien Green o svém bouřlivém mládí, překvapivě připomíná zápas, kterému, jak se zdá, je vystavena naše doba. Projevuje se zde podoba moderního života, který nám na jedné straně připadá jako neodmyslitelný rys naší svobody, na druhé straně jej však chápeme jako otroctví, z něhož by nás měl vysvobodit nejlépe nějaký zázrak. Ochota otevřít se tajemné Přítomnosti, pomalu ji přijímat, dovolit jí, aby do mě mohla pronikat, to je to, co se děje v adventu – první záblesky světla v ještě tolik temné noci. Až se nám podaří vystoupit z pout přezíravosti, stane se to, o čem v Bibli žalmista říká, že srdce se pozvedne, nabere výšku a skrytá Boží přítomnost začne pronikat hlouběji do našeho zmateného života.

Advent není žádný náhlý div či zázrak.

Bůh s námi jedná zcela lidsky,

krok za krokem nás vede a čeká na nás.

Dny adventu se podobají tichému klepání na naše nitra,

abychom se odvážili

hledat tajemnou Boží přítomnost,

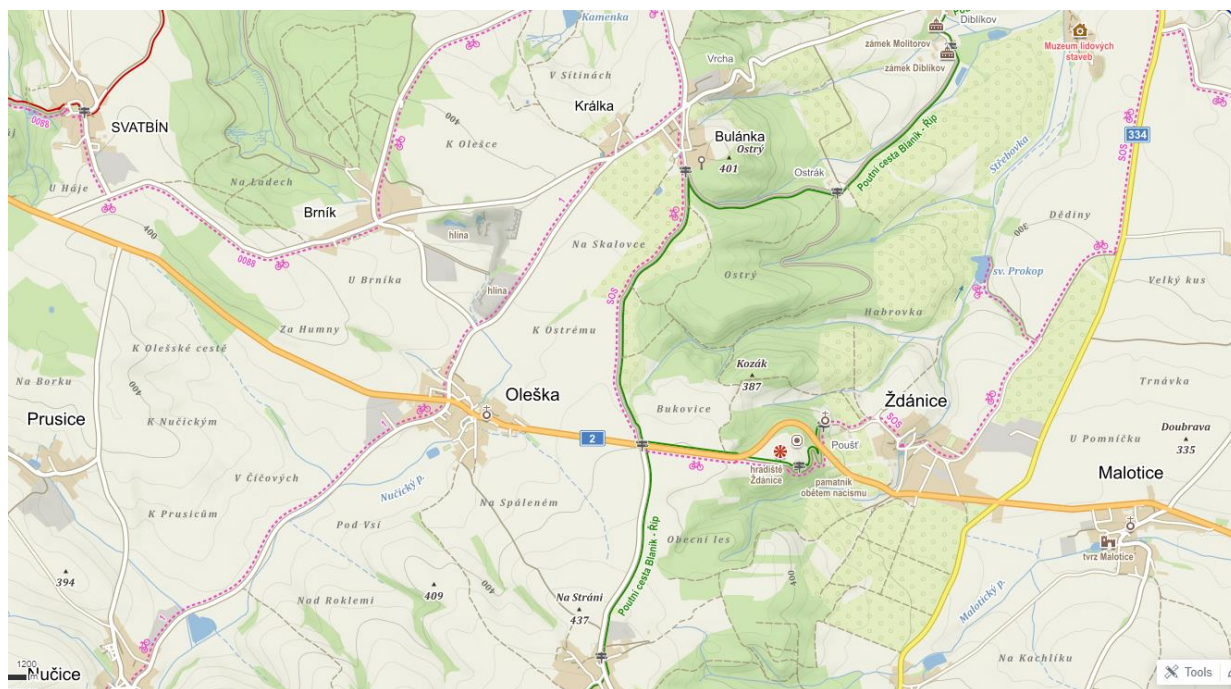
která jediná může člověka opravdu osvobodit.

Vázení a milí čtenáři, dovolil jsem si vám předložit úvahu papeže Benedikta XVI., který se o našem národě, když zde před 10 lety byl, vyjádřil jako o vznešeném. Vznešený člověk je vnitřně svobodný, který se snaží vysvobodovat z moci zla a nepravdy. Na tuto cestu potřebujeme vzor i podporu. O vánocích si připomínáme narození Ježíše Krista, který o sobě řekl, že je cesta, pravda a život. Zkusme ho požádat, jestli by nás nevzal do učednictví. Přeji požehnané svátky vánoční, lásku a přijímání v rodinách, radost z toho, že Pán Bůh nás má rád a že u Něho máme jistotu a že Jím nejsme opuštěni, ale je nám nablízku.

Bohoslužby o vánocích budou na web. stránkách i na vývěsce.

Administrátor, Jaroslav Lízner

Proměny našich vesnic – Mapa 1877

Všem čtenářům našeho zpravodaje přejeme klidné prožití vánočních svátků. Do nového roku Vám přejeme, abyste zažily jen krásné chvíle, aby vás nepotkalo nic nepříjemného. Nenechte se ovlivnit negativním světem kolem vás a snažte se být všem příkladem. S úsměvem na tváři jde všechno mnohem lépe.

Honza Vedral, Jirka Filípek, Magda Vlasáková